

הצדיק, האבנים ומחילת העוונות / שלמה אבס

- היה היה צדיק אחד, ישיש נערץ ומכובד היה על כל הבריות. באו אליו אנשים ונשים להתוודות לפניו על חטאיהם, לבקש ברכתו וללמוד מדרכיו.
- פעם באו לפניו שתי נשים. התוודתה אחת מהן על חטא כבד שחטאה, ותאמר לצדיק: "כבר הלכתי וביקשתי סליחת האדם שגרמתי לו רעה, ובכל זאת, אין מצפוני נותן לי מנוח אומנם סלח לי האדם, אך מי יודע אם סלח לי אלוהים. חמור מאוד מאוד החטא שעשיתי, ובקשתי היא כי גם האלוהים יסלח לי".
- 5 החריש הצדיק. אחר פנה אל האישה השנייה ושאל אותה: "ומה לך?" ענתה האישה: "אני רק ליוויתי את חברתי, זו שהתוודתה לפניך זה עתה". והוסיפה: "לקבל את ברכתך באתי".
- 10 "יפה מאוד", אמר הצדיק, "ברכתי נתונה לך. נראה שלהתוודות אין לך צורך". אמרה לו האישה: "אין דבר מכביד על מצפוני, ברוך השם, אם חטאתי, הרי אלה רק חטאים פעוטים, עברות קלות, ולא כדאי אפילו לגזול זמנך בסיפורן: אלו הן עברות של מה בכך". אמר הצדיק הישיש לאישה הראשונה: "ראיתי כי נכנע לבבך לפני האלוהים ולכן זאת עשי, בתי: צאי אל מעבר לגדר ביתי. בקשי והביאי לי אבן גדולה ככל שתוכלי שאת, כי גדול החטא שחטאת".
- 15 ואל השנייה פנה ואמר: "צאי גם את, וצברי אבנים קטנות, כי עברותייך קטנות היו". יצאו השתיים ועשו כמצוותו.
- חזרה האחת והביאה אבן גדולה, והשנייה הביאה שק מלא צרורות אבן קטנים. העביר הישיש עיניו העששות אל פני האבן והצרורות ואמר: "היטבתן לעשות. ועתה הואילו בטובכן ושימו את האבן והצרורות שצברתן במקום שממנו לוקחו וחזרנה אלי – אז אגיד לכן את דברי".
- 20 הלכו השתיים לעשות כדבריו. הראשונה מצאה על נקלה את המקום שממנו לקחה את האבן הגדולה והניחה אותה שם. והשנייה טרחה ועמלה ולא יכלה בשום אופן לקבוע את המקומות שמהם נצברו כל הצרורות וחלוקי האבנים. חזרה אל הישיש עם שק האבנים הקטנות. אמר הזקן: "עתה אגיד לכן את דברי".
- 25 "את הראשונה, הנחת את האבן הגדולה במקומה, כי זכרת מהיכן ומניין לוקחה, כך גם עניין העוון שלך. זכרת את עוונך הגדול ועינית את נפשך, נשאת בתוכחות אנשים, שנזפו בך, ובתוכחות מצפונך שלא נתן לך מנוח, התביישת בחטא ורצית לשוב בתשובה ולא התביישת להתוודות עליו, והאלוהים סלח לך".
- 30 "ואת, בעלת האבנים הקטנות, חטאת לכאורה חטאים קלים, פעוטים ושונים, והם לא הכבידו על לבך ולא הכאיבו לך, לא זכרת אותם ולא התחרטת עליהם, גם לא תיקנת את מעשייך ואולי גם הטפת מוסר לאחרים, ואיך יסלח לך האלוהים?"

הצדיק, האבנים ומחילת העוונות / שלמה אבס

- היה היה צדיק אחד, ישיש נערץ ומכובד היה על כל הבריות. באו אליו אנשים ונשים להתוודות לפניו על חטאיהם, לבקש ברכתו וללמוד מדרכיו.
- פעם באו לפניו שתי נשים. התוודתה אחת מהן על חטא כבד שחטאה, ותאמר לצדיק: "כבר הלכתי וביקשתי סליחת האדם שגרמתי לו רעה, ובכל זאת, אין מצפוני נותן לי מנוח אומנם סלח לי האדם, אך מי יודע אם סלח לי אלוהים. חמור מאוד מאוד החטא שעשיתי, ובקשתי היא כי גם האלוהים יסלח לי".
- 5 התריש הצדיק. אחר פנה אל האישה השנייה ושאל אותה: "ומה לך?" ענתה האישה: "אני רק ליוויתי את חברתי, זו שהתוודתה לפניך זה עתה". והוסיפה: "לקבל את ברכתך באתי".
- 10 "יפה מאוד", אמר הצדיק, "ברכתי נתונה לך. נראה שלהתוודות אין לך צורך". אמרה לו האישה: "אין דבר מכביד על מצפוני, ברוך השם, אם חטאתי, הרי אלה רק חטאים פעוטים, עברות קלות, ולא כדאי אפילו לגזול זמנך בסיפורן: אלו הן עברות של מה בכך".
- אמר הצדיק הישיש לאישה הראשונה: "ראיתי כי נכנע לבבך לפני האלוהים ולכן זאת עשי, בתי: צאי אל מעבר לגדר ביתי. בקשי והביאי לי אבן גדולה ככל שתוכלי שאת, כי גדול החטא שחטאת".
- 15 ואל השנייה פנה ואמר: "צאי גם את, וצברי אבנים קטנות, כי עברותייך קטנות היו". יצאו השתיים ועשו כמצוותו.
- חזרה האחת והביאה אבן גדולה, והשנייה הביאה שק מלא צרורות אבן קטנים. העביר הישיש עיניו העששות אל פני האבן והצרורות ואמר: "היטבתן לעשות. ועתה הואילו בטובכן ושימו את האבן והצרורות שצברתן במקום שממנו לוקחו וחזרונה אלי – אז אגיד לכן את דברי".
- 20 הלכו השתיים לעשות כדבריו. הראשונה מצאה על נקלה את המקום שממנו לקחה את האבן הגדולה והניחה אותה שם. והשנייה טרחה ועמלה ולא יכלה בשום אופן לקבוע את המקומות שמהם נצברו כל הצרורות וחלוקי האבנים. חזרה אל הישיש עם שק האבנים הקטנות. אמר הזקן: "עתה אגיד לכן את דברי".
- 25 "את הראשונה, הנחת את האבן הגדולה במקומה, כי זכרת מהיכן ומניין לוקחה, כך גם עניין העוון שלך. זכרת את עוונך הגדול ועינית את נפשך, נשאת בתוכחות אנשים, שנזפו בך, ובתוכחות מצפונך שלא נתן לך מנוח, התביישת בחטא ורצית לשוב בתשובה ולא התביישת להתוודות עלינו, והאלוהים סלח לך".
- 30 "ואת, בעלת האבנים הקטנות, חטאת לכאורה חטאים קלים, פעוטים ושונים, והם לא הכבידו על לבך ולא הכאיבו לך, לא זכרת אותם ולא התחרטת עליהם, גם לא תיקנת את מעשייך ואולי גם הטפת מוסר לאחרים, ואיך יסלח לך האלוהים?"

* הסימנים בטקסט הם לפי המקרא המופיע בחוברת מס' 1 "דיאלוג עם טקסט".

שיאו לבי:

הציות בהבנה:

- א. כמות רבה מאוד של מיליט לא מוכרות (חלקן ניתן להבין בהקשר, וחלקן לא קריטיות להבנת הציור הסיפורי).
- ב. הציות מאזכרים – יש קושי לזהות מי אומרת מה (שתי נשים – דמויות מרכזיות).

דרכי התמודדות:

- א. מיליט לא מוכרות – להתעכב רק על המיליט הקריטיות להבנה (3 מיליט). ניתן לצרוק הטראה לפני הצבודה על הסיפור.
- ב. אם ישנן מיליט חדשות שהינן רוצים להוסיף לאוצר המיליט של התלמידים – נצבור למשימת הצורה.
- ג. לסמן אישה ראשונה 1, ואישה שנייה 2 – או למרקר בצבע.

מיליט לא מוכרות שניתן להבין מההקשר	מיליט קריטיות	מיליט וביטויים להעשרה
נערץ פעוטים	להתוודות מצפון לכאורה	הואילו בטובכן צברתן על נקלה טרחה ועמלה מה בכך בריות החריש ישיש

הצדיק, האבנים ומחילת העוונות

טרום קריאה

1. לפניכם כותרת לסיפור: "הצדיק, האבנים ומחילת העוונות". שערך על מה יספר הסיפור?

שימו לב:
קשה לשער באמצעות הכותרת השערות לגבי הסיפור.
כמו כן באוכלוסייה חילונית "מחילת העוונות" אינו ביטוי מוכר.

2. לפניכם ציור המלווה את הסיפור.
התבוננו בציור וכתבו: א. מה אתם רואים בציור?

שימו לב:
הציור אינו מספק את מה שכתוב בסיפור וקשה לשער באמצעותו, ולכן:
א. המורה יכול לצייר ציור לפני קריאת הסיפור בכיתה.
ב. ניתן לבקש מהתלמידים לאייר, אחרי למידת הסיפור.

ב. בעקבות הציור, איזו השערה נוספה או התחזקה לאלו שציננתם בסעיף א'?

משימות מטרימות

3. מדוע הלכו הנשים אל הרב?

4. השווה בין הנשים עפ"י סיפורן, ועפ"י הפעולות שדרש מהן הצדיק לבצע.

קריאה מרפרפת

5. מספרו את הסיפור (כל 5 שורות).

6. קראו שני משפטים ראשונים של הסיפור. האם ההשערות שלכם מהכותרת ומהציור מקבלות חיזוק או להיפך – מופרכות?

7. קריאת הסיפור ע"י המורה (בעיקר בגלל מילים לא מוכרות (במידה רבה)).

8. המורה שואל שאלות התרשמות.

קריאה מעמיקה

לשון:

1. פירוש המילה "נערץ" בשורה 1 הוא:
 - א. ערוץ.
 - ב. אהוד.
 - ג. זקן.
 - ד. רץ.

2. פירוש המילה "להתוודות" שבשורה 2 הוא:
 - א. להודות.
 - ב. לגלות את האמת.
 - ג. להתגלות.
 - ד. לבקש.

3. המילה "פעוטים" שבשורה 12 פירושה הוא:
 - א. קל.
 - ב. קטן.
 - ג. פשוט.
 - ד. כל התשובות נכונות.

4. המילה "מהן" בשורה 3 מתכוונת ל:
 - א. החטאים.
 - ב. לא ידוע.
 - ג. כל האנשים.
 - ד. שתי הנשים.

5. בשורה 4 מופיעה המילה "לי". למי הכוונה?
 - א. חבר קרוב.
 - ב. בן משפחה.
 - ג. האדם שנפגע.
 - ד. ילד שנפגע.

6. בשורה 6 מופיעה המילה "היא". למי הכוונה?
 - א. שכנה.
 - ב. בקשה.
 - ג. בת.
 - ד. מורה.

7. בשורה 8 מופיעה המילה "זו" למי הכוונה?

- א. אמא.
- ב. חברה.
- ג. עבירה.
- ד. ברכה.

מילות קישור:

8. ניתן להחליף את המילה "לכן" בשורה 13 במילה:

- א. משום ש....
- ב. כי.
- ג. כך.
- ד. בגלל.

9. ניתן להחליף את המילה "לכאורה" בשורה 30 במילה:

- א. אבל.
- ב. אם.
- ג. כי.
- ד. כאילו.

הסוגה:

10. "הצדיק, האבנים ומחילת העוונות" הוא (הקף בעיגול את התשובה הנכונה):

- א. שיר.
- ב. קטע מידע.
- ג. סיפור עם.
- ד. משל.

נמקו _____

תוכן גלוי:

11. מה סיפרו הנשים לצדיק (רשמו את כל הפרטים במילים שלכם)?

12. מה ביקש הצדיק מהנשים לעשות בכל אחת מהפעמים?

13. האם הצליחו הנשים במשימתן?

14. מלאו את התבנית.

כתבו במילים שלכם או העתיקו מהסיפור.

תפנית לו רצוי להציל את האות.

סיפור האישה השנייה

סיפור האישה הראשונה

מה ביקש הצדיק ממנה לעשות בפעם הראשונה?	מה ביקש הצדיק ממנה לעשות בפעם הראשונה?
מה ביקש הצדיק ממנה לעשות בפעם השנייה?	מה ביקש הצדיק ממנה לעשות בפעם השנייה?
מה אמר לה הצדיק בסוף? (מתוך הסיפור)	מה אמר לה הצדיק בסוף? (מתוך הסיפור)

איך יסלח לך אלוהים?

הרעיון במילים שלנו – ב'
האישה השנייה חטאה חטאים קטנים, לא הרגישה רע איתם, לא זכרה אותם ולא התחרטה. היא גם לא ביקשה סליחה, ולכן לא נסלח לה.

אלוהים סלח לך!

הרעיון במילים שלנו – א'
האישה הראשונה חטאה חטא גדול, אך היא ביקשה סליחה. היא הרגישה רע מאוד עם החטא, ולכן נסלח לה.

הרעיון (שילוב בין הרעיון מימין – א' והרעיון משמאל – ב')

האישה הראשונה חטאה חטא גדול אבל התביישה וביקשה סליחה. לכן _____
ואילו האישה השנייה _____
(התלמידים ינסחו בעזרת המורה).

הוראת מסר

יש להעביר את הסיטואציה הסיפורית לחיי הכיתה:

הנשים – ילדי הכיתה.

האבנים – מעשים רעים של הילדים.

אבן גדולה – מעשה רע, גדול אחד.

אבן קטנה – מעשה רע קטן.

יש לתת דוגמאות למעשה רע-גדול, ולמעשה רע-קטן.

אם ילד בכיתה עושה מעשה רע-גדול כמו _____ והוא _____

מה קורה? _____

אם ילד בכיתה עושה מעשים רעים-קטנים כמו _____

ולא _____

מה קורה? _____

מה אפשר ללמוד מהדוגמאות שנתנו?

15.

א. כל חטא, גדול וגם קטן, מחייב חרטה ובקשת סליחה.

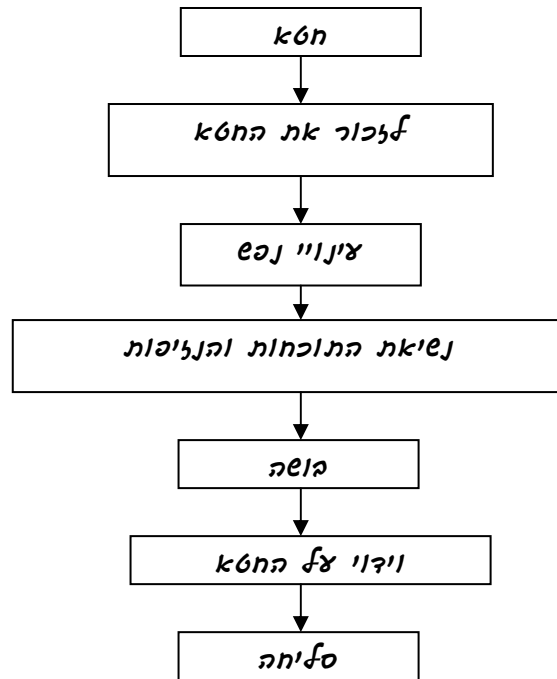
ב. לכל ילד או אדם חוטא – יש לו סליחה, אם הוא התחרט באמת ומבקש סליחה.

יש לתת לתלמידים התחלה של משפטים, והם ימשיכו אותם.
יש לאפשר להם לומר בע"פ בצורה חופשית, אחר-כך לנסח בע"פ, ואח"כ לנסח בכתב.

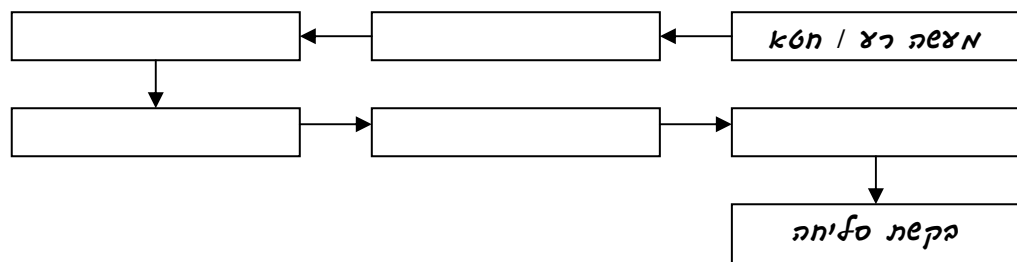
16. (פצילות כיתה)

התהליך של ההזדככות (תיקון, בקשת סליחה).

המורה תמלא את התרשים יחד עם הילדים תוך קריאת שורות 30-35.

המורה תציג על הלוח תרשים ותבקש מהתלמידים שימלאו אותו:
מהו התהליך שעובר אדם מהרגע שעשה משהו רע ועד שיבקש סליחה?

שיפוט והערכה :

17. **(פצילות כיתה)**

מהו, לפי דעתכם, השלב הקשה ביותר בבקשת הסליחה? נמקו.

משימות כתיבה :

18. מדוע קשה לאנשים לבקש סליחה?

19. ספרו על מקרה שמצפונכם העיק עליכם בעקבות מעשה שעשיתם. כיצד נהגתם?

20. כיצד, לפי דעתכם, ישפיע הביקור אצל הצדיק על האישה השנייה?

העשרה :

21. לפניכם מילים וביטויים. כתבו לכל אחד מהם משפט שיראה שהבנתם את המילה / ביטוי.

אתם יכולים לעשות שינוי בגוף ובזמן :

- א. **פעוט** – _____
- ב. **הואיל בטובך** – _____
- ג. **לכאורה** – _____
- ד. **על נקלה** – _____
- ה. **טרחה ועמלה** – _____
- ו. **החריש** – _____

